

Malax den 7 april 2014

Finansministeriet

Malax kommuns utlåtande kring statsandelsreformen 2015

Malax kommun ger som komplettering till sitt utlåtande 20.1.2014 följande synpunkter på de av finansministeriet anförda helheterna:

De föreslagna kriterierna

Allmänt taget är kriterierna tydliga och kan motiveras ur logisk synpunkt. Det betyder att eventuella behov av att i framtiden göra justeringar kan relateras till konkreta förändringar i den kommunala ekonomin eller övriga verksamhetsförutsättningar.

Malax kommun ställer sig kritisk till den stora vikt som sjukfrekvensen gällande tolv stycken specifikt nämnda sjukdomstyper fått i systemet. Detta därför att principen om att statsandelarna ska vara inkomstutjämnande åsidosätts i detta fall. En högre kostnadsnivå för dessa sjukdomstyper ger högre statsandel, något som dessutom är motsägelsefullt med tanke på målsättningarna att satsa resurser på den preventiva hälsovården.

Malax kommun ifrågasätter också ändamålsenligheten med att ha självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser som en tilläggsdel. Kopplingen mellan hög självförsörjningsgrad gällande arbetsplatser och behov av tillägg till statsandelen är inte tydlig. Statsandelssystemet, vars syfte är att jämnar ut kommunernas förutsättningar, är kanske inte den riktiga formen för att motivera kommunerna till ansträngningar för att öka självförsörjningsgraden. Tilläggsdelen för självförsörjningsgrad uppmuntrar inte heller till regionalt näringslivssamarbete med utgångspunkt från att större handelsenheter och interkommunala funktioner placeras på en ur hela regionens synpunkt lämplig plats, vilket oftast är regionens centralort.

Malax kommun anser att tvåspråkighetstillägget borde utformas så, att alla kommuner med svenskspråkiga invånare har rätt till tillägget oberoende av kommunens språkliga status. Tillägget borde omformas så, att kommuner med svenska språköar av sådan volym på finska orter att de motiverar upprätthållande av svenskspråkiga funktioner som skola och

daghem kan få tvåspråkighetstillägg. Enspråkigt svenska kommuner bör också ges möjlighet att erhålla tillägget på grund av faktiska kostnader för tvåspråkig service.

Åldersgruppernas och sjuklighetens tyngd

Förslaget ger som helhet mindre tyngd åt det åldergruppsbaserade kriteriet jämfört med sjukfrekvensen än nuvarande system, samtidigt som de yngre åldersgrupperna får större tyngd jämfört med de äldre än tidigare. Det senare kan förstås motiveras med att sjukfrekvensen är högre i de äldre åldersgrupperna, vilket kompenseras med den större tyngden av detta kriterium.

Malax kommun ifrågasätter starkt denna omfördelning, eftersom statsandelsgrunderna för de äldre åldersgrupperna, som i första hand berörs av sjukfrekvenskriteriet, flyttas från generell finansiering inom vars ram kommunerna ges möjlighet att utveckla t.ex. den förebyggande vården, till kostnadsbaserad som kan ge motsatt effekt. Statsandelssystemets generella målsättning med sporrande element åsidosätts. Systemet borde i stället innehålla element för finansiering av preventiva åtgärder i kommuner med äldre men friskare befolkning.

De övriga kriteriernas tyngd

Statsandelen för skärgårdsförhållanden är i nuvarande statsandelssystem ett separat tillägg. I det föreslagna systemet blir det ett kriterium som ökar de kalkylerade utgifterna för statsandelarna för basservicen. Dess vikt är 0,1 % i den kalkylen. Dessutom föreslås att kriteriet tillämpas enbart på skärgårdskommuner (8 stycken).

I den föregående kalkylen, som baserade sig på äldre grundvärden, verkade statsandelen för skärgårdsförhållanden ligga på samma nivå som tidigare för Malax kommuns del. I den nya kalkylen (2014 års grundvärden) har beloppet halverats från knappt 1,6 M€ (inklusive förhöjt basstöd för undervisningen) till knappa 800.000 euro. Malax och Pargas är de största förlorarna, eftersom dessa kommuner inte får del av fjärrortstillägget som en del av statsandelen för skärgård.

Malax kommun ifrågasätter starkt att skärgårdstilläggets storlek beloppsmässiga storlek slår ut så olika beroende på vilket år som läggs till grund för kalkylen. I Malax fall innebär variansen att skärgårdens betydelse för statsandelen minskar från 9,5 % till 4,8 %. Malax kommun föreslår att skärgårdens vikt i statsandelarna för basservicen höjs från 0,1 till 0,2 % och att en minskning av sjukfrekvensens vikt görs i motsvarande grad.

Utjämning av statsandelarna på basen av skatteinkomsterna

I korthet innebär förändringen att gränsen för utjämning av statsandel på basen av skatteinkomsterna höjs till 100 % (nu 91,86 %), medan utjämningsstillägget sänks till 80 % (nu 100 %) av skillnaden mellan utjämningsgränsen och kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare. I

praktiken får kommunen nu hela skillnaden mellan den egna skatteinkomsten per invånare och 91,86 % av landets medeltal, medan det nya systemet innebär att kommunen skulle få 80 % av skillnaden mellan den egna skatteinkomsten och landets hela medeltal. Malax kommun anser att förändringen är riktig, eftersom den åtminstone teoretiskt är mera sporrande.

Övergångsperiodens längd och gradering

Reformen föreslås träda i kraft 1.1.2015. En övergångsperiod på fem år skulle tillämpas så, att statsandelen per invånare förändras med högst 50 euro år 2015 för att stegvis öka till högst 380 euro år 2019. Malax kommun anser att utjämningen av effekterna kan ske på ett rimligt sätt under denna period.

Detta utlåtande har behandlats och godkänts av kommunstyrelsen i Malax 31.3.2014.

För kommunstyrelsen i Malax

Mikko Ollikainen
vik. kommundirektör

Charles Granlund
vik. kommunsekreterare